

למה אין יסוד

ד י נ ו ח ש ב ר ו

של הועדה לבריאת עניני הסמל הצבאי שסונתה
בהתאם לסעיף 51 מקובל היסוד של הסמלה שאושרו
בכנסת ביום י"ח כחשון תשס"ז (3.11.1955).

הועדה שהיתה מורכבת מפורפ' י. רטנר - יו"ר
ובה' ד. אומסר וי. סלומון - חברים, פעלה בחדשים
דצמבר 1955 - פברואר 1956.

ה ע ר ה:

סודת בקורות בטופס זה מסמנת השמסות סגור"ח
המקורי.

לכבוד
מר דוד בן-גוריון,
ראש הממשלה,
משרד ראש הממשלה,
ירושלים.

כב' ראש הממשלה,

א. כתב
המנדט

1. בהתאם למכתבך אלינו מיום כ"א בכסלו תשס"ז (6.12.55)
נתבקשנו לבדוק האפשרות והצרכים של צמצום הממשל הצנאי בשטח
והתיקף פעולתו, בהתחשב עם סעיף 51 של קווי היסוד של הממשלה.
.....

נוסף לכך נתבקשנו לבחון אם יש להשאיר את הממשל
הצנאי בצורתו.
.....

ב. הקדמה

2. הוסד רב ורציני הובא לתשומת לבו של הועדה מצד
גורמים שונים: צנאיים, אזרחיים, חכרי כנסת, ראשי דת, נציגי
איזורים, ערים וכפרים, נציגי גורמים ספגתיים ואנשים פרטיים,
לדעת הועדה הוגש לה כל החומר שהיה עלול לעזור לה במלוא
תפקידה. הועדה קיימה ישיבות רבות לשמיעת עדים, ישיבות
לברור החומר ולדיונים. הועדה סיירה בשלושת שטחי "הממשל
הצנאי" ועמדה על כל מה שאפשר וצריך לעסד עליו על מנת שתוכל
לברר היכרים, להסיק המסקנות ולנסח הצעותיה.

3. הועדה יצאה מתוך הבחנה כי בהתחשב עם קווי היסוד הנ"ל
היא מודרכת לברר האפשרות לצמצום הממשל הצנאי ואף לבטלו,
וכי צרכי המבחון שעליה לקחתם בחשבון חייבים להיות צרכי
מבחון ספציפיים וחיוניים.

ציון נצרת בכתב המינוי הדריך את הועדה לברר בסיוח
שאלת הוצאת נצרת משטח הממשל הצנאי.

בתזכירנו זה ציינו עיקר העובדות, המסקנות וההמלצות
ודברינו אלה מהווים את הדו"ח הסוגש על ידנו.
.....

/בסיכומינו.

7. מכיוונינו והמלצותינו לא התחשבו עם הסצן המסודר המיוחד הקיים בשעה זו, שהיא שעת חירום מיוחדת, בהתחשב עם הגברת הזיון מצד מדינות ערב, הכנותיהן לקראת סכוב שני, וההצהרות מצד מושליהן ודבריהן, ההולכות ונבחרות ככוון זה. קבענו לעצמנו כי תפקידנו אינו צריך להביא כחשכון מצב חירום מיוחד, אף אם הוא עלול להספך או אפילו להחריף. לקחנו לקו לנו מצב חירום אשר אפשר, אולי, לקראו "נורמלי", היינו הסצן השוטף הרגיל שהתבלבנו לו מאז קום המדינה. ראינו מצב זה כבסיס לברורנו, אף כי הוא אינו המצב בשעה זו.

.....

10. איזורי המסלל הצבאי הם שלשה:

(1) איזור מסלל צבאי צפון.

(2) איזור מסלל צבאי תיכון (המסולס).

(3) איזור מסלל צבאי דגב.

11. אף כי הסכנויות הניתנות למפקד בחוקף תפקידו הן מרובות, הרי למעשה, במדה שהן מופעלות בשטחי המסלל הצבאי

במדינת ישראל, יש להביא בחשבון בעקר התקנות דלקסן:

(1) 109 - אסור על אדם להמצא בשטחים מסוימים.

(2) 110 - העמדת אדם לפקוח שטרתי תוך הגליתו מפקד מוגדרו הקבוע.

(3) 111 - סעור ארסיניסטרטיבי.

(4) 124 - השלת עוצר.

(5) 126 - הכרזת שטחים סגורים והגבלת התנועה אליהם או מתוכם.

12. בחוקף הוראות הרמטכ"ל הרי גם לגבי הפעלת התקנות

הנ"ל על אלוף הפקוד של האיזור, בהכחנה מן המפקד הצבאי

הנתון לפקודתו, לבקש מהמטה הכללי אישור להפעלת התקנות

באופן שגם את אותן התקנות אין המפקד הצבאי יכול להפעיל

אלא באסור המטה הכללי באמצעות אלוף הפקוד.

13. גוף לבן ניתנו הוראות מפורטות ע"י הסב"ל
הסמיכות את סכומי המספר הצבאי וסמיכות את אופן
המסור בכל תקנה סן התקנות הנ"ל ותקנות הגנה אחרות,
במסד המספר הצבאי ימצא לנכון להפעילן. בהוראות הסב"ל
למספר הצבאי צוין במפורש כי למרות שכתב המיגוי סנה
לו את הסכומים להשתמש במעיינים שונים של התקנות, לא
ישמש במסכומותיו אלה ולא יפעיל מתקנותיהן אלא על פי
ההוראות המפורטות שהן למעשה הוראות המסכומות להנביל את
סכומי המספר הצבאי. יחד על כן קיסות הגבלות נוספות לגבי
הפעלת תקנות חסורות. דרך משל, ועדות הערעור הצבוריות
שליד המספר הצבאי לגבי מעצרים ארטימיסטרסיביים, או,
ועדות מיעוצות פנימיות שליד הרמטכ"ל לגבי הפעלת תקנות
אחרות.

.....

ד. איזורי הממשל
(תאור)

15. שלש איזורי הממשל הצבאי נקבעו בהתאם לתקנות
הנ"ל וצופסמו לשטחים אשר לרעת השלטונות האחראים לכסחון
המדינה הם שטחים שיש הכרח מסעמי כסחון להפעיל בהם עיקר
תקנות ההגנה (שנת חרם) 1945.

16. כפי שצינו, שטחי הממשל הם:

- (א) איזור ממשל צבאי צפון, אשר אף כי גבולותיו
זהים עם גבולות המדינה בצפון הארץ, הרי
השטח בו למעשה מופעלות התקנות הנ"ל לפי
הגבולות דלקסן:
צפון: לבנון,
מזרח: סעסע - סירון ומסע עד לצומת שדה-אילן,
דרום: עמק יזרעאל ונצרת,
מערב: שפרעם עד לכביש עכו-צפת ומסע צפונה
עד לגבולות הלכנון ע"י ראש הנקרה.

./רצועת

רצועת הגבול הצפוני היא שטח בסחון בתוקף תקנות
שעת חירום (איזורי בסחון). בשטח זה קיימים שני
פלגי שטח בדואים שספפר אנשיהם מצומצם מאד ולא
הובאו בפנינו תלונות מיוחדות הנוגעות לאיזור
הבסחון.

השטח אשר מדרום לאיזור הבסחון כולל את רוב רובו
של איזור הסמסל, והוא שטח אשר בו הישוב הערבי
מרוכז והישוב היהודי דליל. בשטח זה העולה על
מליון דונם יושבים כסאה אלף ערבים ופחות ממסונות
אלפים יהודים. בשטח זה מוחזקים פחות כסאה וחמשים
אלף דונמים ע"י יהודים.

(ב) איזור סמסל צבאי תיכון (המסולש).

איזור זה הוא שטח צר וארוך המשתרע מצפון סמביבות
נגידו לאורך ואדי עארה, מגיע למביבות כפר קאסם
בגבולות פתח-תקוה. זוהי רצועה באורך של 55-60 ק"מ
הנמצאת כולה לאורך גבול שכיתת הנסק עם ירדן. מאחוריה
נמצאים מרכזי פליטה לעסק, ואדי ערה, ובמיוחד לרצועת
החוף. בשטח סמסל צבאי תיכון נמצאים כ-30 כפרים וישובים
ערביים ובהם למעלה מ-36 אלף נפש על שטח של 320 אלף
דונמים. ברצועת המסולש לא רק שהכפרים קרובים לגבול
אלא שכמה מהם יושבים סמוך על הגבול והגבול עובר ליד
בתיהם. חלק ביכר מסמסל זה הוא שטח מישורי פתוח ללא
ישוב יהודי.

(ג) איזור סמסל צבאי נגב.

באיזור זה, המעורר פחות בעיות מאשר שני איזורי
הסמסל הצבאי האחרים, יש להביא בחשבון באופן מסעי
רק שטח אחד של מליון דונם בערך שבו מרוכזים כ-13
אלף בדואים הסחולקים ל-19 שכסים ו-3 מסות.
מרחב סמסל צבאי נגב כולל אטנם את כל מרחב הררם
אך הישוב הערבי הבדואי מרוכז בעיקרו בשטח אחד
הידוע כ"איזור הסייג". לאיזור זה מגיע עם גבול
/הירדן/.

הירדן ספון לאורך של יותר מ-20 ק"מ והוא נמצא
בתוך שטח בו גבולות מדינת ירדן ורצועת עזה
מתקרבים זה לזה עד ל-40 ק"מ.

ה. חיוניות
איזורי
הממשל

17. כל איזורי הממשל אינם איזוריים פנימיים מבחינה
מחוזית כי אם איזורי גבול. סווח המבט בין הישוב הערבי
באיזורי הממשל ובין הישוב הערבי הנמצא מעבר לגבולות
המדינה הוא אפסי, וכסולש בגבולות שוכנים ישובים ערביים
על עורקי מעבר ועל משלטים מחוזיים.

18. למדינת ישראל גבול יבשתי שאורכו 990 ק"מ. לאורך
גבול זה שוכנות 4 מדינות ערב: לבנון, סוריה, ירדן ומצרים,
ובערסן עור מדינות ערביות: עיראק, ערב הסעודית ועוד.
מדינות אלה לא השלימו עם קיום מדינת ישראל והן מאיימות
על שלום המצאן למעשה במצב מלחמה עמה. המדינות שעל גבולות
המדינה יוזמות ומבצעות פעולות מלחמתיות ופעולות חבלה וכלן
מגבירות זיוגן במרה מתמדת ונוכחת לקראת המסרה המועתרת על
ירן - "המכור השני", מלחמת כליה.

על גבולות אלה או בקרבתם, בעיקר בצפון ובמזרח,
בגליל וכסולש, נמצאים רכוזים של ערבים בישראל העולים
מספר פעמים על החוסכים היהודים באותם שטחים. באותם מקומות,
בעיקר בגליל וכסולש, עוברים עורקי תנועה ראשיים במעלה
מנקודה במחוזית שהם במקומות רבים הסך עורקי תנועה לגבולות
המדינה הסובילים מן הארצות השכנות העוינות.

19. חיוניות האיזוריים הנ"ל מבחינה מחוזית היא עליונה
כמעלה, דבר המחייב פיקוח עליהם ועל תושביהם לא רק מן
הסכנות שציינו לעיל אלא גם מתוך הערכה, הנראית לנו, כי
השטח חיוני זה הצמוד למדינות השכנות

.....

בתוך כפוטנציה לגבול ע"י האויב

.....

כשעת חרום בכלל ובמקרה של מלחמה תיזומה ע"י מדינות ערב כפרס.

אין חסך כי ארצות ערב מניחות כי בכך העת תזכינה לעדור ולסיכה מקומית מצד הערבים בישראל. מדיניותן העקבית של מדינות ערב להחזרת הפליטים הערבים מכוונת כמדה רצינית לערער את כסחון המדינה ע"י הגדלת הישוב הערבי האוהר למדינות ערב ואשר הוא עלול להיות במסכות מסויסות פוטנציאל צבאי לאויב.

20. כל שסחי האיזורים הכלולים במסשל הצבאי, ולא רק רצועות צרות לאורך הגבולות, חיוניים להגנת המדינה ולהסך חייה המדירים, ויש לבחון את הכרחיות השארת המסשל הצבאי לאור תפקידו הכסחוניים ואופן בצועס כ"שעת חרום רגילה" וכן את יעורו של המסשל במקרה של מלחמה.

21. לא יהיה זה נכון בהערכת הרברים לא לציין במפורס את המסכות הבאות:

(א) רציפות האוכלוסיה הערבית מסני עברי הגבול הכוללת רציפות ערחית ורחית, רציפות שפה ורציפות משפחתית.

(ב) שתוף אינסרסים

.....
מצד חלק מן האוכלוסיה

.....
בישראל, המכיא ככר היום למגע עם האויב - מגע הסתכסא אסכס רק לעתים רחוקות בפעולות חבלניות הגראות לעין, כולל עזרה ומחסה לססתנבים והעברת ידיעות, כולל ידיעות צבאיות.
.....

22. לאור ההערכה הכסחונית הנ"ל של האוכלוסיה ומיקומה יש לבחון את תפקידו ויעורו של המסשל:

ר. חירניות
הממשל
הצבאי

(א) סציאות הסמל - סציאות גורס צבאי בעל סמכויות

כנ"ל, בין אם הוא סתמש בהן ובין אם אין הוא מפעילן, אך אשר לו האפשרות להפעילן וכן להפעלת סמכויות נוספות המיועדות לשמר על כסחון המרינה - מנעה ומונעת פעילות עוינת גלויה מצד חלק של האוכלוסיה. מושל אזרחי (מסונה על המחוז) עם הסמכויות המוקנות לו לפי החוק ומטערה אזרחית מונגרת לא יוכלר למנע פעילות זו או להבטיח הכסחון הסמסי והחיוני.

סציאות הסמל הצבאי מהוה גורס מרתיע לפעולות עוינות אנטי-כסחוניות, כולל הסתננות, מעשי חבלה, קשר עם האויב, כולל ספירת יריעות בצורה נוחה וללא חשש רציני.

(ב) העובדה כי הסמל הצבאי הוא האחראי לבסחון והוא כולל כתפקידיו את התאום בין כל הגורמים הנובעים בדרכי המשטרה ומחלקות מסילה אזרחיות, יש בה משום יעול הסב הבסחוני וחזקו.

(ג) מצב תושבי ישראל הערכים במוכן כלכלי, כריאותי, חיגוכי והתפתחותם ככל השטחים הוא טוב בהרבה מאשר היה אי-פעם בתקופת הסנדס, ועולה על מצבם של הערכים בארצות השכנות. כתוצאה מזה וכן גם כתוצאה מרצון פליטים לחזור לישראל מהוה ישראל מעין אכן שואכת לערכי הכביכה והאחרים מעבר לגבול. כמה עשרות אלפים של פליטים חזרו ארצה כדרכים לא חוקיות אך כסך השנים מאז קום המדינה נעשו ל"נפקדים מצויים", היינו כי המדינה הכירה בנוכחותם והנה מהנה אותם סזכויות אזרח, אף כי מקור חזרתם הוא הסתננות. אלסלא הסמל הצבאי היינו עדים לזרימה הסובית לישראל מעבר לגבולות מתוך רצון להשתלם על שטחים

.....
המיועדים להתישכות עולים או להתישכות כסחונית מסדרנה ראשונה בסעלה -
/והיינו/.

והיינו ערים גם לחזרת אלמנטים עוינים באופן מעשי ואויבים פוטנציאליים. הממשל הצבאי לא הצליח למנוע באופן מוחלט חזרת ערבים והסתגנות כנ"ל עקב היות התקן אשר בידו מצומצם מאד, וגם סחסת שלא פעל בתקיפות יתר ולפעמים היתה גם הזנחה כשטח זה. מפליא הרבה כי למרות צמצומו של תקן הממשל הצבאי עד סתחת למינימום ורסיונו כתוצאה מזה, הצליח הממשל הצבאי למנוע הגירה המונית לישראל של ערבים כנ"ל. שלטון אזרחי, ואפילו משטרה ומספר קצינים ושוטרים העוסקים למקורתה אשר יעלו הרבה פעמים על מספר אנשי הממשל הצבאי, לא היו יכולים לעכב את ההסתגנות הנ"ל במידה שהממשל הצבאי עכבה.

(ד) התקנת איזורים מבורים והחיוך כרסיונות כניסה או יציאה מכיאים בעקבם אפשרות הכרת רוב האלמנטים הנמצאים בשטח הממשל ובקורת על האלמנטים הפעילים או העלולים להיות פעילים לעת מצוא.

(ה) המסכויות העוסדות לרשות השלטון האזרחי לצרכי בקורת ובדיקה על פעולותיו של התושב הן למעשה רדומות כל עוד לא נתפש התושב בקלקלתו. אין בהן סגור אמצעי מרתיע או סוגע באופן רציני. אין השלטון האזרחי יכול להבחין בין אזרח לאזרח אף בקשר לבקורת ובדיקה, וכן גם לא בין אזרחי מקום אחד לאזרחי מקום אחר, ואף אם יש חשש לבסחון הסדינה מצד אזרחי מקום אחד או מצד חלק מאזרחי המדינה. המסכויות שממשל צבאי יכול להפעילן, בין אם הוא מפעילן ובין אם אינו מפעילן, מאפשרות לו, מבלי לפגוע באזרח, לערוך בקורת ולהתמיד בה ולהפעיל את סגובונו בצורה יעילה בכל שעה שימצא לנכון בשעת חירום, בהתקרב חשש שלחמה או בעצם קיומה של שלחמה, בצורה אשר תסגור אלמנטים עוינים לשטח זרוע לוחמת נגד המדינה.

(1) ההתישבות הנסחוניית באיזורי המסלל שהיא חיונית

מכחינה נסחוניית אינה גיתנת להפעלה אלא בשלוב

עם מציאות המסלל הצבאי. אלמלא המסלל הצבאי היו

רוב רובן של קרקעות המרינה הסיועדות להתישבות

נשפסות מידיה כתוצאה מהשגת גבול כלתי חוקית

.....

התפרעות והפרת חוק לרבות השתלטות ללא זיקה חוקית

על מסללים ועורקים בנסחוניים בצורה העלולה לערער

את הכסחון באיזור הגדון כפרס ובמרינה בכלל.

(2) המסלל הצבאי שמשס מקור תמיכה מכחינה נסחוניית

ליסובי עולים נחשלים, הישוב היהודי החדש במקומות

אלה דורש סיוע בנסחוני. החוסר האנושי של הסתייגים

מורכב כעיקרו מעולים חדשים, רבים מאלה הם אנשים

אשר בשנים הראשונות להתנחלותם טרם הוכשרו להעריך

את חיוניות השמירה על האדמה ורכקותם בה כאדמתם

ולעסור בכל מסיכות שהן כפני מתגרות ומתנכלים.

רבים מן הסתייגים החדשים נופלים משכניהם הערכים

במספר בחינות: התמצאות בשטח, נסחון עצמי והכשרה

לעבודה. במקומות מספר פוגעים ערכים, קומפטים

וסתגנים, בסתייגים אלה ע"י העלאת עוררים על

בטיעות, סבירת צנורות וכד'. התגבשויות מסוג זה

לא הגיעו למסדים רציניים הורות לקיום המסלל הצבאי.

23. אפשר לתת סימוכים רציניים נוחים לחיוניות קיום

ז. היש מקום
לבטול המסלל?

המסלל הצבאי גם כשעת חרום רגילה ועד למועד השכנת השלום

האמתי בין ישראל ושכנותיה. הגורמים הנ"ל ואחרים שעיינו

בהם וברקנו אותם על כל צוריהם מביאים אותנו למסקנה כלעדית

והיא כי המסכת קיומו של המסלל הצבאי באיזורים הנ"ל הוא

דבר שהנו הכרחי לקיום נסחון המרינה.

24. המסכת המסלל הצבאי יש בו משום הבחנה והפליה במדה

ידועה; יש בו משום סתן הרגשה של אזרחות מסדרנה שניה בקרב

חלק סטוים של הישוב הערבי הישראלי; אין ספק שהמסכת
קיום המסל הצבאי שמש במקרים מסוימים מקור מכל
לחלק מצומצם מן האוכלוסיה הערבית. ככל אלה נדרון להלן,
אך סתה נוכל לציין כי אין הדברים קשים כפי שתוארו.
אך מכל מקום יש לקחת בחשבון הרגשות כנ"ל ולראוב לבצוע
נאות של ההגבלות ולהמנע מכל דרכי בצוע העלולות לפגוע
בכבודם או ברגשותיהם של תושבי איזורי המסל הצבאי.
כמו כן אנו מסליצים על הקלות והסבות, אך עלינו להוסיף
כי הסדרות הנ"ל, ואפילו תוצאות קשות מהן, מוצדקות
בהחלט לאור המצב והמכנות הצלויות והסויות העלולות
לערער המסחון באופן רציני אם ינוסל המסל הצבאי.

26. לאחר סצינו כי אין מקום לבטול המסל הצבאי
אנו באים לשאלה, היש מקום לצמצום כשטח או בהיקף פעולתו?

היש
מקום
לצמצום
המסל?

בנקודה זו יש לחזור ולציין שלמעשה כוללים איזורי
המסל הצבאי, הבתונים לפקודתו של מפקד צבאי, שטחים נוספים
מעל לאלה שפרטנו, אך באלה לא מופעל המסל ומסכויותיו.
דרך מסל: העיר עכו, מוכלעות במבינות ירושלים, חלקים
נרחבים בגב וכו'.

מסקנתנו היא כי המסל הצבאי צומצם במדה המכסימלית
ואין מקום לצמצום נוסף.

26. שמענו עדים ובספרו לנו תזכירים בכתב נגד פעולותיו
של המסל הצבאי. נתן להאמר ללא היסוס כי במדה שהסענות היו
כנות ורציניות, היו אלה סופנות בעיקרן נגד מסר הרשיונות
וביחוד בקשר לחיוב תושבי איזורי המסל הצבאי לקבל רשיונות
תנועה אל מחוץ לאיזורים אלה.

הרשיונות
תנועה

27. הסענות בפנינו היו מוסכות לעצם קיום מסר הרשיונות
וכן לנוהל סתן הרשיונות.

בטול מסר הרשיונות הנו למעשה בטול המסל הצבאי
כולו. בהחשב עם מסקנותינו ולעיל אין לדעתנו מקום לבטל
מסר הרשיונות.

.....

29. עלינו להעיר כי הסבל הכרוך בצורך בקבלת רשיון תנועה וכעצם קבלתו אינו נורם לתקלות רציניות לשומר החוק או לאזרח שאינו חשור כמועד למעשים העלולים לפגוע כבטחון המדינה. יש מקום לחשוב כי הרריסה לרשיונות נובעת בהרבה מקרים לא מן הצורך לרשיון לצרכי תנועה מסשית כי אם מעצם החובה לקבל רשיון.

30. מספר הרשיונות הסוצא ע"י המססל הנו עצום. אם לחשוב שרוב רובם של התושבים באיזורים הנדונים הם חקלאים, כי אין מבעה של האשה הערבית ומעצם תפקידיה ככיתה לבסוע ממקום למקום וגם את המספר היחסי הגדול של ילדים ונערים אשר אינם צריכים לרשיונות באופן חוקי ואף לא באופן מסעי, נראה לנו שאנשי המססל מוציאים רשיונות כסדה המכסימלית הדרושה לאוכלוסיה הנדונה במהלך חייה השוטף והרביל.

31. הרשיונות המוצאים מוגבלים לפחות בשני כוונים:

(א) המקום אשר אליו רטאי האזרח הנדון לנוע בתוקף הרשיון.

(ב) תקופת הרשיון.

32. אשר להגבלה הראשונה הרי בהתחשב עם צרכיהם המסוצסמים של עיקר תושבי המססל - היינו החקלאים - אין ההגבלה לבני מקום התנועה מקשה כאן: מעשי, מחוץ לקשי פסיכולוגי הנובע מעצם ההגבלות.

בענין זה היתה הסענה העיקרית כי חופש תנועתם של

פועלים ערביים הנמצאים באיזור המססל הרוצים לנוע לחפש עבודה.

עבודה מחוץ לשטחי המסל, סוגבל לפעמים אולי כאפן שרירותי
כזה שלא ניתן להם להגיע לנקודות מסוימות. בחנו ובדקנו
נקודה זו על כל צוריה הואיל וראינו בה נקודה חודרת עיון
מיוחד.

33. האם ראוי המסל הצנאי לסגוע מפועל ערבי, הגר בתחומי
המסל הצנאי, לנסוע למקום מסוים מחוץ לאיזור המסל על מנת
לבקש בו עבודה או להשתקע בו?

34. עלינו להעיר בענין זה:

ראשית, אין אפשרות לקבוע בכל המקרים כי לא קיים כל
מכון לגבי המבקש הנדון שנסיעתו החפשית מחוץ לאיזור או למקום
מסוים אין בה טעם חשש לפגיעה במחוננית.

שנית, חלק רציני מאלה המבקשים עבודה, מחוץ לאיזורי
המסל הם כפריים עובדי אדמה, כולל חקלאים עצמאיים אשר כ"עונות
המתות" בהן אינם צריכים להיות קשורים לאדמתם, או בעונות אשר
בני ביתם יכולים למלא מקומם בספול במשק, יוצאים לחפש עבודה
בוספת מחוץ לביתם. תקופות הנדירה לחשוב אחד מקופות עבודה
יש בהן עליה ושפל שאינן קשורות דוקא עם חוסר עבודה במקום או
הכרח לקבל עבודה לצרכי פרנסה. ישנם אמנם מקרים אשר בהם הצורך
לנוד למקום עבודה מחוץ לאיזור הוא חיוני לפרנסתו של האיש
ולמשפחתו.

שלישית, ההגבלה הנ"ל סתעם המסל, בסדר שהיא מתיחסת
למחפשי עבודה, היא מצומצמת מאד ומסוייגת למקומות מסוימים.
דרך משל: אין כל הגבלה במתן רשיונות תצעה לתקופה מסוימת
לתושבים מאיזור מסל צנאי צפון לעבוד בחיפה. למעשה רוב
מחפשי עבודה סגורת והצפון מוצאים פרנסתם בחיפה.

רביעית, הפועל הערבי אשר קכל עבודה בעיר משתדל, בסדר
שאינן הוא בעל משק עצמאי במקום מגוריו, לעבוד למקום העבודה
החדש ולהשתקע בו. לגבי ישובים שבהם נמצא רכוז ערבי ביבד כיום,
כגון חיפה, יפו וכד', אין שאלה במחוננית רצינית מתעוררת בין אם
השתקעות זו היא כחוק או שלא כחוק ושלטונות הצבא אינם מחסירים
./בענין/.

בענין זה.

.....

חסישית, הסענות בענין זה כפי שהובאו בפנינו היו

מגזמות.

35. הובאו בפנינו תלונות בקשר לזמן העובר סמועד הגשת

הבקשה לרשיון ועד להוצאת הרשיון. דובר על תורים לקבלת

רשיונות כמקומות ידועים ועל כסול זמנם של עובדים בקשר לקבלת

הרשיון. היתה הגזמה כהדגשת תקלות אלה. במדה שהיו או קיימות

תקלות סוג זה, הרי הדבר נובע מצמצום עד מתחת לסינכרום של

מספר עובדי המסל.

המפקדים הצבאיים בכל מקום, בהדרכת המטה הכללי ומתוך

תחושת הסכב היום-יומי, השתדלו, ועודם משתדלים, להקל על מצב

האוכלוסיה בקשר לענין הרשיונות.

36. על סבת להקל על הצבור יש:

א) להגדיל את מספר העובדים וכתוצאה מזה את מספר

הנציגויות או המשרדים אשר בהם ניתנים רשיונות

ויש לתת זכות להוצאת רשיונות כתנאים מסוימים

(כפי שהדבר נעשה במדה מסוימת כבר) למשרה, או

ליו"ר המועצה המקומית או לסוכתר, במקרים רחופים

בהערך בציב הצבא מן המקום.

ב) להאריך תקפט של רשיונות ככלל ושל סוגים מסוימים

בפרט.

37. הובאו לפנינו סענות רציניות בקשר לכפרים מסוימים והם:

י. תלונות
מיוחדות

א) אנשי כפר כרעם על גבול הלבנון, על שאין מרשים

להם לחזור לכפרם.

ב) תושבי הכפר אקריט, אשר להם סענה דומה.

ג) זכנ סענה דומה של אנשי הכפר רכסיה.

38. בקשנו הסברים לגבי שלטת הסקרים הנ"ל ועברנו גם על החומר הספורס שהוגש לנו ע"י הסעדים או בשמם. אין זה בתוקף תפקידנו להכנס לפרטי הדברים ולעסוק בספורס על הסיבות הבטחוניות אשר שכנעו את שלטונות הצבא לסנוע חזרת תושבים כפריים ערבים מסוימים לכפרם. לאחר שבררנו הדברים בקשר לכפרים הנ"ל אנו משוכנעים כי שלטונות הצבא לא פעלו בשירות וכי פעלו לפי מיטב הבנתם לגבי תפקידם בקשר לבטחון המדינה, וכי לא היו שיקולים אחרים מחוץ לשיקולים בטחוניים לנוכח עיניהם של הנוגעים בדבר.

39. בפרק זה אנו רבים כנצול קיומו של הממשל הצבאי למטרות פוליטיות.

.....

יא. פעולות
מפלגתיות
מזיקות
בקרב
הצבור
הערבי

40. אף כי רוב רובם של התושבים הערבים אינו מוכן להצהיר על לאומיות נוגדת למדינה, הרי חלק מהם מחפש דרך, שלא תראה כמזדהית עם לאומנות ערבית מובהקת, כדי להתנגד למדינה ולמוסדותיה.

מקורות ראוי של תושבים אלה הסוצא למצב זה הוא הזדהות עם המפלגה הקומוניסטית הישראלית, מפלגה המסמיעה את התנגדותה לנעשה ע"י הממשלה ללא חשש, על בסיס חוסש הדבור ושאר חריות האדם שהמדינה מכבדת אותם.

41. פעולות המפלגה הקומוניסטית הישראלית מתבטאות כיום, מתוך סיבות שלא עלינו לבחון בזה, בהתנגדות קולנית לממשלה ולמוסדותיה. הזדהות ערבי זה או אחר עם מפלגה זו נותנת לאותו איש לא רק האפשרות להתקבל עם המסמיעים קולם בנר הממשלה אלא גם להסמיע אותם הדברים ולעשות פעולות ירועות אחרות תחת כמות בסוחה שהיא למעשה זרה להם.

42. אין התושב הערבי כדרך כלל קומוניסטים מתוך הכרה אידאולוגית. מספר הערכים החברים הרסומים במפלגה הקומוניסטית הוא מועט. לעומת זה רבים הערבים הנותנים קולם למפלגה זו בכחירות ונענים לקריאותיה מכיון שראה להם שבכך הם מציקים או מוסיקים לסדינה. המפלגה הקומוניסטית מבצלת את קיום הממשל הצבאי כחומר ליצירת או העסקת השנאה לממשלה ומאחר שהתושב הערבי לרוב אינו מבחין בין המוסלמים סדינה וממשלה והוא מזהה אותם זה בזה, הרי מוסבת שנאה זו לסדינה.

המפלגה הקומוניסטית מבצלת מצב זה ע"י הפצת כדורות על מעשי זוועה של הממשל הצבאי או ע"י גפוח כל מוסבה קטן של הממשל הצבאי וכל זה כהדגשת מצבו של התושב הערבי והזהרות המפלגה עמו לעדוד ותמיכה בו על מנת לצרפו לשורה.

43. דנו באריכות בענין זה מכיון:-

(א) כי הרכה מן הדברים אשר הושמעו בפנינו כרי להראות על אי שוויון או על חסס, ככיכול, כלפי המעוס הערבי, הוכחו מתוך מנסה להעמיד בצל את פעולותיה החיוביות של הממשלה, אותם הדברים באשרים לאותה משרה כעתונות ופעל במת הכנסת לצרכים מפלגתיים בארץ וכחול'ל.

(ב) הממשל הצבאי עומד בדרכה של המפלגה הקומוניסטית בשמירה על הכסחון ע"י בלימת חתירה מורה נגד המדינה באמצעות התושב הערבי, לפיכך משמש הממשל הצבאי כמסרה לחזיהם של אנשי מפלגה זו.

(ג) המסך קיום הממשל הצבאי נדרש להקטנת-מה של בצול לרעה של רגשותיהם של תושבים ערביים העלול להביא לפעולות נגד כסחון המדינה. אם יוסר הממשל הצבאי תפחח אפשרות לפעולות נגד המדינה ובכחונה במסדרים הרבה יותר רחבים.

44. מלבד פעילות המפלגה הקומוניסטית ישנם יהודים אשר /מבחינה

מכחינה בפשיט כנה הם מכורים כי יש לבטל המסשל, מהם כאלה, אשר לא ידרו אולי לעומקם של דברים מכחינה בסחובית, בסקום לברר המסיבות או להסבירן בצורה מתאמת ונכונה, הם מתריעים על העוול שנעשה לערכים ע"י קיום המסשל, ומאמצים אותם לראות בפעולות המסשל פעולות עוינות סכוונות וע"י זה הם מבדילים את החיץ אשר בין אלה והמססלה או שאר חלקי הישוב.

לא פרסנו הדברים לבני חוגים אלה מכיון שנראה לנו כי כוונתם אינה אנטי-בסחובית אך יש במעשיהם משום מניעה בשלום-בית במדינה ולפיכך גם בכסחון המדינה.

יב. שותפות בהברחה 45. יסנם גם אנשים אחרים העוסים פעולות במרחב המסשל הצבאי הנורמות להחמרת המצב, בין אלה יש לצייין במיוחד את שותפיהם היהודים של מכריחים ערבים. ראוי שיאסרו הדברים שחלק מה מעורר ההברחה ועל ירי זה בריסה להתכוננות, המביאה לפעמים להתנבשות עם כוחות הבסחון, יש לזקוף לחובתו של מספר יהודים שמוצאם אשר הנצח משאת נפסם, לאלה אפשר להפריע עם הנברת צוות כח האדם לרקות המסשל.

יג. נצרת 46. נכתב סינונינו הודגש דבר העיר נצרת. נדרשנו לבחון בסיוחד אם יש להשאיר את המסשל הצבאי בנצרת. אנו מעריכים את חסיבותה של נצרת מכחינה דתית ועל חיוניות השפירה עליה.

47. בקשר לנצרת סמענו דברי ראשי הדתות הנובעים בדבר, עלינו לצייין כי נציגי הכסורה הדנישו את היחס ההוגן והנכון מצד המפקד הצבאי של האיזור ואנשיו לבני הכעיות הסובאות בפניהם והנובעות בסיסרין ובעקיפין לנצרת ככלל ולסקוסות הקדושים אשר בה כפרס. לא צוין מסעם ראשי הכסורה או משהו אחר כל דבר אשר יש בו משום העמדת סי שהוא מאנשי הכסורה, או צליגים או תיירים, או תושבים כסצב לא נוח בקשר לבישה למקוסות הקדושים או לשמוש בהם כאפן החפשי ביותר.

הובעה הערכה לרצון המפקד הצבאי וסקודיו לעזור בעניינים הקשורים לערכי דת בנצרת ובכל מקום אחר באיזורי המסשל.

48. אף על פי שבציני נצרת חבדו בשול המסל הצבאי, הרי כולם היו כדעה, מסיבות כלכליות טובות, שאם הנליל יסאר כאיזור מסל צבאי, הרי לטובתה של נצרת כי גם היא תסאר בתוך איזור המסל הצבאי בצפון. דעה זו נכעה לאו דוקא מתוך הזדהות אנסי נצרת עם שאר התושבים באיזור המסל אלא מתוך הערכת עניניהם סבחינה כלכלית-תועלתית-מעשית. אם נצרת כלבר תוצא מאיזור המסל הצבאי, הרי בניית תושביה לאיזורי המסל תצריך רסיון. דבר אשר יקשה על התנועה החפסית הקיסת כיום בין תושבי נצרת לבין יותר ססוניה אלה תושבים בגליל.

49. נצרת ססמסת סרכז סמסלתי אזרחי וסרכז ססקי כלכלי לאוכלוסיה הערבית שבאיזור וכן גם סרכז רוחני של חלק גדול של תושבים הערבים. חיוני הדבר כי ביסחם של אנסי האיזור לעיר תסאר חפסית כפי שהיא כיום; דבר זה אפשרי רק אם נצרת תהיה חלק מאיזור זה. לפיכך וסכיון סכאנו לססקנה שאין סקום לבסל את המסל הצבאי באיזור הנליל, לא יהא זה טוב מבחינה בסחובית ואף גם לא רצוי מבחינת סכנס של אנסי נצרת להוציא את העיר מסמל המסל הצבאי.

50. לנצרת בעיות מיוחדות לה, כולל בעיות כלכליות. ססנו לבנו לטאלה כאיזה סדה אפשר לעזור לנצרת כפתרון בעיות אלה. נצרת היתה תמיד תלויה בעורף, ורבים מתושביה עברו בחימה. סספר תושבי נצרת עד יום קום המדינה היה, בערך, 14,000, אך כיום נסצאים בה כ-6,000 תושבים נוספים שהם ברובם פליטים. פליטים אלה סהויים ללא ססק סעססה על העיר. רובם אינם מסלמים סמים, בחלקם הם תושבים סקוסות עבודה שהיו מיועדים לאנסי נצרת וסמחרים כססח זה עם אנסי נצרת הואיל ורסת חייהם בסוכה סזו של אנסי העיר. בזמן המנדט היתה נצרת עיר המחוז בגליל ובעקב זה היו לתושביה סקורות הכנסה שנבעו סהסצא ססרדי סססלה סרכזיים בסקום.

./המסעלה

51. המסעלה עמדה כבר על עיקר בעיות אלה. היא נקטה בצעדים ידועים, כולל תכנית להעברת מסדרי המסעלה בסחור הגליל מסבריה לנצרת והקמת בתי חרשת, בתי הכרעה ונופס ומקורות עבודה אחרים בעיר נופה. כהתחשב עם תפקידו הצבאי לעצמנו השאלה, האם יש מקום להעביר את מסדרי המסעלה לנצרת בעזרת חלק מאיזור המסעל הצבאי? שאלה זו כרוכה בשאלה העדינה והיא תיאום בין שלטונות הצבא ובין מחלקות המסעלה הפועלות בשטח המסעל הצבאי. בררנו במיוחד את נקודות המפגש בין המסר הצבאי ואנשיו ובין המסונה על הסחור ובאי-כח מסדרי המסעלה השונים הפועלים באיזור.

52. שאלת התיאום בין שלטונות הצבא ובין מסדרי המסעלה האחרים ניתנת לפתרון כשם שנפתרה, למעשה, בצורה די יעילה עד עתה, ואנו בדעה כי העברת המסדרי הסחוריים של השלטון האזרחי של הגליל מסבריה לנצרת נתנת לכצוע והגופים הצבאיים והאזרחיים הפועלים בשטח יכולים לפעול בתיאום, גם אם תספס נצרת כבירת הגליל.

יד. זיאום
הממשל
והשלטון
האזרחי
כנצרת
ובמרחב

53. מצד הצבא ישנה הרדישה, הנראית לכל כרדישה שאין לסתרה, כי האחריות לתיאום העניינים בשטח המסעל הצבאי (כולל נצרת) הנושבים ע"י הצבא כמסחוריים, צריכה להיות על הצבא. איש אינו חולק על דעה זו, אך ברור כי אם לא תהיה הנחיה ברורה לגבי מעטרו של המפקד הצבאי ויחסיו עם המסונה על הסחור ואנשיו ועם מסדרי המסעלה האחרים, עלולים הדברים לגרום לאי-ההבנה, לקשיים וגם לפגיעה במסחור.

55. לפיכך יש לקבוע קודי יסוד בקשר לפעולות המסעל הצבאי בשטחים הנוגעים לעניינים אזרחיים.

לפני/.

56. לפני שציינן קווי יסוד אלה כפי שהם נראים לנו, עלינו להעיר כי לא הובאו בפנינו מקרים רציניים של נזורים בין המפקד הצבאי ונציגי השלטונות האזרחיים. - דבר זה הוא אות כבוד לכל הנוגעים בדבר. מיום קום המדינה התחדדו הדברים בין שלטונות הצבא כסקום ובין משרדי הסטלה האזרחיים ונציגיהם כסקום, למרות נקודות מנע עדינות שיש בהן מקור לחכוך ואי הבנה. - דבר זה נבע מתוך הערכת תפקידו ואחריותו של המפקד הצבאי ובהתחשב עם תיאום סודר שסעמו או סטעם העומרים עליו כשתוף עם הנוגעים בדבר בשטח עצמו ושל הסמוגים עליהם כסרכזי הסטלה השונים. - אנו עדים לסבב של שתוף פעולה והבנה הדדית בין המפקד הצבאי והסמוגה על המחוז, וכן הניעו הדברים לברורים מתאימים ולהשכטה ברצן בכזה יותר ע"י ישיבות ודיונים בין ענף הסטלה הצבאי ובין משרד הפנים ומשרדים אחרים תוך תאום משרד ראש הסטלה.

57. אם נבא מתוך ההנחה, שהיא סוכנת לכל, כי לאיזורי הסטלה הצבאי חשיבות עליונה מכחינה כסחונית וכי המפקד הצבאי כאיזור אחראי כסחונן. ולפיכך גם דעתו היא הקובעת סהם ענינים כסחוניים, הרי כסדה שלא תהיה נצחנות בין הנוספים השונים (וכזאת לא סבאנו עד עתה) ניתן להעביר את מינהל המחוז לנצרת.

58. כסטח פועלים משרדים שונים: משרד הפנים, משרד הבריאות, החקלאות, החנוך, הדתות וכו'. וסכיון סבכל פעולות אלה יש סבב עם טאלות כסחוניות, חייב הסתאם להיות המפקד הצבאי. לעומת זאת על המפקד הצבאי לדעת כי חובתו היא לאפטר פעולה פחות או יותר חפסית של המשרדים האחרים כסטח. למעטה העריכו המוסלים הצבאיים סבב זה וכתוצאה מזה אנו עדים להתפתחות מתקדמת והולכת כספחי הסטלה מכחינה כלכלית, חינוכית, בריאותית וכו'. אם יהיה זה לנוכח עיניהם של הנוגעים בדבר לא יהיה סקום לחכוכים כל שהם.

59. קבענו את קווי היסוד הנ"ל ועלינו לציין כי בפנינו קבלום המשרדים הנוגעים בדבר, לא עלינו לקבוע כזה סרטים כוספים. אלה יקבעו ללא קסי כסהלך העבודה הספסית. /אנו/

60. אנו ברעה כי יש להעביר את משרדי מינהל המחוז
לנצרת מתוך הכרת תפקידיו של השלטון האזרחי ותיאומם עם
צרכי הכסחון מתוך הערכה ראשונה במעלה של יעורו של
המסל הצבאי. יש לעשות זאת לאחר הקמת הקריה בנצרת.

61. יש לציין לזכר את רצונה של המסללה להכניס
לנצרת מפעלי תעסיה ומפעלים אחרים אשר יביאו ברכה ליישוב
הערבי בנצרת בשטח המסחר, התעסיה, בתעמוקה וכד'.

62. מתוך דברינו כפי שהם מתבלטים מן האמור לעיל,
בדור שיש לקבוע לא רק את תפקידי המסל, דרכי בצועם,
התקן וכד' כי אם גם מה היא ההכשרה הדרושה למפקד הצבאי
ואלה העומדים לרשותו.

טו. הכשרת
המפקד
הצבאי
ותפקידיו

63. ראשית, עלינו להעיר כי לא נאמרו לנו דברים
בנים בגד מפקד זה או אחר, או בגד המסל הצבאי בכלל
העלולים לציין את מפקדיו לרעה.

64. התרשמנו לחיוב מאיטיותם של כל אחד משלש
המוסלים הצבאיים; לעומת זאת אין אנו משוכנעים כי לידם
של אלה עומדים כל הנציגים או הפקידים המוכשרים באופן מלא
לתפקידם המיוחד שהנו עדין וקשה.

65. כפי שסתברר מן הנ"ל הרי תפקידי המפקד ועוזריו
הם רציניים מאד ועדינים במדה מבטימלית. פעולותיהם עוסדות
בפני מבחן ובקרת תמידים והם נשמע מעל גבי העתונות, מעל
בטת הכנסת וגם מחוץ לישראל. לא נאמר דבר (מחוץ לדברי אלה
המעוניינים להטמין את המסללה ללא אמת) אשר יסיל צל על ידועם
של נציגי המסל או על איזה טרירות סכוונת מצדם. למרות זאת
אנו משוכנעים כי יש ויש לספר המצב ע"י הכשרתם של המועלים
במסגרת המסל הצבאי.

66. המפקד הצבאי צריך להיות אדם אשר בתוקף איטיותו
והכשרתו יזכה להערכה ולכבוד אשר תפקידיו מחייבים, בעיקר
גם בהחשב עם הזכור אשר עליו הוא אחראי.

לא נפרס את הערכים האישיים, ההשכלה וההכשרה הדרושים
לאדם הנדון. יש רק לציין כי על הספקרים להיות לא רק בעלי
דרגה צבאית נכונה כי אם בעלי עמדה אישית מנאמדת, בעלי השכלה
רחבה ובינה. ידיעת השפה הערבית רצויה אך לא ברחיית, הם
צריכים להיות אנשים אשר הכאים אתם כסגל יכירו כערכם מחמת
אופנים הכולם ותכונותיהם האישיים. הם צריכים להיות מוכשרים
לעמוד סגל לקונפליקטים פוליטיים ואחרים הקיימים באזור
והפוגעים במסחר ובסדר הזכור. חגאיל ומספר האנשים הנדרש
לתפקיד זה אינו עולה על שלושה ימצאו חסיד אנשים מוכשרים
למטרות אלה בעיקר סתור הקצונה הצבאה של ה.ה.ל.

67. כפי שאמרנו קיים משטר כאושים מתאימים כדור הנסוך
יותר. מחמת העדר תקציב מספיק מתמנים סקידים אזרחיים ארעיים
ליד המסל. לאלה אין חסיד הכשרה מספקת. רבד זה דורש תיקון
בהקדם. עד כמה שהדבר נוגע לנציגות ולפקידות מתחת למפקד עצמו,
הרי ידיעת השפה הערבית היא חיונית. הכנת התושב הערבי, רקעו,
מהלך חייו, וכל המבוכים הנוכחים מהמציאות היומ-יומית בארץ
בכלל ובמסגרת הפרט, חייבים להיות נהירים לאלה.

בהזדמנות זו עלינו להעיר לבני ענין זה ובכלל, כי
נראה לנו שקיים צורך לנקוט בצעדים מתאימים, כגון התקנת
קורסים ולסודים מיוחדים בבתי הספר שיביאו לצמיחת חוג של
צעירים בעלי רקע מנאמדת וידיעות מתאימות על ענייני ערבים,
המכשיר אותם בכוח הזמן לשמש פקידים ועובדים במחלקות המסמלות
בענייני ערבים בכלל ובמסל הצבאי בפרט. כיוצא בזה יש להעביר
אם פקיד המסל הקיימים, או העומדים להתקבל לעבודה, תקופת
ההתלמות שתהיה רחוקה יותר או לא לסלול תפקידם בצורה נאותה.

68. המפקד הצבאי ופקדיו צריכים להשאר בתפקידם לתקופה
מתקבלת על הדעת. אין להביא חליפין או תמורות כסיונים ללא
צורך. בחופו של דבר מסל המפקד הצבאי תוך יעורו הצבאי

תפקידים אזרחיים רציניים ועל סמרתו להיות יציבה בזמן
ובמקום במרה סכסיסלית.

טז. טח"י
תכונים

69. ההוראה להכללת טחמים ידועים בארץ כ"טחמים חגורים"
לצורכי אסונים של צה"ל כלולה בצו סטעס הרסטכ"ל מתאריך
18.11.55 בחוקף סטכריותיו לפי תקנה 125 מתקנות ההגנה
(טעח חרום) 1946.

70. לסטעה ניתן הצו ע"י הרסטכ"ל ולא ע"י הסטקד הצבאי
בחוקף תפקידו כאיזור סטטל צבאי. הצו כולל טחמים טחנים
כאיזורי סטטל וטחמים נרחבים הטיוטכים ע"י יהודים בלבד או
טרכ רובם של החוטכים יהודים. הרבר הובא לתשומת לב הכנסת
ע"י טאילתות בכנסת הערוכות לטר הכטחון, וטר הבטחון נתן
תטובתו לטאילתות אלה.

71. הואיל והובאו כטנינו תלונות בקטר לענין זה, טרי
לטרות הצ"ל אנו מוצאים לבכון לרון בקטרה בטאלה זו.
התלונות שהובאו כטנינו הצטטטטו לגבי טלטה טחמים שהוכרזו
כטטלי אסונים באיזור סטטל צבאי צפון, היינו -

(א) טטח סט. 9, הכולל 64,000 דונם טטחם כ-8,000
דונם נטטאים כטכור.

(ב) טטח סט. 110, הכולל כ-7,600 דונם באיזורים
ערביים טטחם כ-2/3 כטכור.

(ג) טטח סט. 101, הכולל 7,400 דונם באיזורים
ערביים טטחם כ-100 דונם כטכור.

72. לגבי הטאלה ככלל יט לציין כי טטחי האסונים של צה"ל,
שהוכרזו לפי הצו הנ"ל, טטטטעים על יותר טטני טליון דונם,
טחם כ-300 אלף דונם כטפון הארץ, כ-300 אלף דונם בטרכזה
והיתר בררם הארץ ובנגב.

73. לא בטטטו תלונות לגבי איזה טחמים טחם טחון לסטט
הטחמים טצינו לעיל. בעיקר יט לציין כי הטטח העיקרי טלנכיו
הובטה התלונה, היינו טטח סט. 9 הנ"ל, היה פוטט וטכור כטטח
אסונים ע"י הצבא הבריטי טאז טלחטת העולם הטניה כטכולות

של 54,000 רונם בערך. בשטח זה הותקנו ע"י הצבא הבריטי מתקנים וחיוריו כבישים למטרות אסונים ולא נספר לנו על תלונות מצד הנובעים בדבר לנכי הסטוס ע"י הצבא הבריטי בשטחים אלה אף כי ללא ספק שטוס זה גרם לאותם אנשי החקלאות אותה תקלה כסטוס ע"י זה"ל.

74. ברור לזה"ל כי עצם הכרזת השטח כשטח אסונים אינו צריך לשטח מניעה לעבור השטח ע"י בעלי הקרקע המיועדת לעבור חקלאי. נעשו מדורים ע"י זה"ל בתאום עם נציגיו הנובעים בדבר אשר יסנעו כסדה האפסרית מניעה בעבור השטחים שהיו מוחזקים ומעוכרים ע"י בעליהם, כמ"כ נעשו מדורים הכרחיים למניעת תקלה לאנשים אשר ישתמשו כחוק בשטחיהם לצרכי עבוד חקלאי. אלה אשר ייפגעו כתוצאה ישירה מהכרזת השטח כאיזור אסונים ואשר בוכחותם בשטח היא בהתאם לתקנות הבטיחות של זה"ל יקבלו הפצוי החוקי המתאים.

75. כסככות הנ"ל וסמך הערכת חיוניות שטחים אלה לצרכים בסחוניים יש ללא ספק הכרח להשאיר השטחים כשטחי אסונים בתוקף תקנה 125, אך על שלשונות הצבא להמשיך לעשות המדורים אשר יאפשרו גישה לשטחי העבוד סטוס בעליהם בעונות המתיאסות ולהפרעה סיניסלית לעבודה חקלאית תקינה.

1. אין לבטל או לצמצם את איזורי הסטסל או היקף פעולותיו של המפקד הצבאי.

יז. קצור
החקנות
והמלצות

2. יש ליעל את המסל על סגת לאפטר כצו נאות של ההגבלות בצורה סתקל על התושבים, וזאת אפשר להשיג:
(א) ע"י בחירה קפרנית של אנשי הסטסל על כל דרגותיהם.

(ב) ע"י סתן הכזרה סתוכנגת לאנשי הסטסל.

(ג) ע"י קביעת תקופת הסירות כסכסל כסירות לתקופה רצופה יותר, ולקביעת הרגשת יציבות התפקיד כלכס של נוסאי הסטסל.

ש/י.

(ד) יש להבדיל את התקן, כולל ספפר הנציגויות
המקומיות של המססל הצבאי, ולהעמיד לפקודת
המססל את הציור המתאים, כולל כלי רכב,
ולשפר את אמצעי היצוג בעיקר בדרג גבוה.

3. על שלטונות הבטחון לבחון מזמן לזמן האמצעים
והדרכים ליעול שיטת הרשיונות על סנת לברום לזרז הוצאת
רשיונות ולנתינתם לתקופה הארוכה ביותר הנראית במסיכות.

4. אנו מפליצים על השארת נצרת כאיזור המססל הצבאי,
אך גם על העברת המרכז המסלתי האזרחי סבבריה לנצרת, היינו
סינהל המחוז על מחלקותיו המתאימות ולקבוע את נצרת לכירת
הבליל, עם כל הנוכע מזה, כולל -

(א) המסכת התאום המלא בין המספר הצבאי והמסונה
על המחוז עם ציון קווי היסוד כפי שקבענו לעיל.

(ב) סדור השכונים החדשים המתאימים הנובעים מן הנ"ל.

(ג) מתוח ערבים תעשייתיים ומסחריים בנצרת להקטנת
האבטלה, ולהתפתחות הכלכלית של תושביה.

(ד) הקלות נוספות כמתן רשיונות לפועלים.

5. יש להחדיר לכל המוסדות הנובעים בדבר את תפקידו
הרציני הבטחוני של המססל ולאפשר למפקד הצבאי למלא את
תפקידו כולל התאום עמו ובמקרה על ידו של הנורמים
האזרחיים החיוניים לשמח והפועלים בו. יש להמשיך בהתייעצויות
ותאום בכל הדרגות בין הנורמים הנ"ל והמססל.
.....

בסכסוך של דבר, אנו חוזרים למה שאמרנו בפרקים
הנובעים לענין זה, כי המסגל הצבאי ניתן לשיפורים, אך לא
מתוך כוונה לצמצמו או לצמצום סמכויותיו, אלא מתוך כוונה
ליעול פעולותיו עם כל הנוחיות הנובעות מזה לתושבים הערבים.

המסגל הצבאי אינו נתן לכסול או לצמצום כל עוד
קיים סכסוך חרום במדינה.

עם השכנת שלום אמת בין ישראל ושכנותיה יבוטל
גם המסגל הצבאי.

בכבוד רב,

(-) יעקב מלוסון
חבר הועדה

(-) דניאל אומסר
חבר הועדה

(-) יוחנן רסנר
יו"ר הועדה